

חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹

הנדירות

(תיקונים: התשל"ט,
התשמ"ד, התשמ"ט,
התשס"א, התשפ"ד)

1. בחוק זה -

"רשות שיפוטית" - בית-משפט, בית-דין או רשות אחרת המוסמכת על פי דין לפסוק תשלום לבעל-דין, או לקבוע סכום המשתלם לבעל-דין, לרבות בורר וכן רשם ההוצאה לפועל כשהוא מוסמך על פי דין לפסוק או לקבוע סכום כסף;

"דמי פיגורים" - תשלום המתווסף לסכום כסף שיש לשלמו, בשל פיגור בתשלומו, בהתאם להוראות סעיפים 5 ו-5א;

"החלטה" - פסק דין, פסק דין חלקי וכל החלטה אחרת;

"יום הגשת התביעה" - לרבות היום שבו פנה בעל-הדין לראשונה לרשות השיפוטית לפסוק בענין;

"מדד" - מדד המחירים לצרכן המתפרסם מדי פעם בפעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"הפרשי הצמדה" - עדכון של סכום, בדרך של הכפלתו במדד החדש וחילוקו במדד היסודי; לענין הגדרה זו -

"המדד החדש" - המדד הידוע בעת העדכון;

"המדד היסודי" - המדד הידוע נכון למועד העדכון הקודם, ולענין

העדכון הראשון - המדד הידוע נכון למועד העדכון הראשון;

"מועד הפירעון" - המועד האחרון שנקבע לתשלום סכום כסף, ואם לא נקבע מועד כאמור - שלושים ימים מיום ההחלטה בדבר חובת תשלום הסכום האמור;

1. ס"ח 348, התשכ"א (23.6.1961), עמ' 192.

תיקונים: ס"ח 820, התשל"ו (15.7.1976), עמ' 240;

ס"ח 836, התשל"ז (30.12.1976), עמ' 36;

ס"ח 920, התשל"ט (1.1.1979), עמ' 28 (כולל שינוי השם);

ס"ח 1019, התשמ"א (9.4.1981), עמ' 197;

ס"ח 1105, התשמ"ד (9.2.1984), עמ' 52;

ס"ח 1198, התשמ"ז (12.11.1986), עמ' 14;

ס"ח 1274, התשמ"ט (13.4.1989), עמ' 52;

ס"ח 1784, התשס"א (29.3.2001), עמ' 206;

ס"ח 3117, התשפ"ד (19.11.2023), עמ' 142. הצ"ח - ממשלה 1542, התשפ"ב, עמ' 888.

"סכום פסוק" - סכום כסף שרשות שיפוטית פסקה לבעל דין, למעט הוצאות ושכר טרחת עורך דין, ובלא תוספת ריבית או הפרשי הצמדה;

"קרן עדכנית" - כל אחד מאלה: סכום פסוק, הוצאות, שכר טרחת עורך דין או קרן מוצמדת, בניכוי סכום ששולם מהם, שצורפה להם ריבית שקלית או ריבית צמודה לפי סעיף 2 או 15(1), לפי העניין, אם צורפה, והכול נכון למועד מסוים; "קרן מוצמדת" - סכום פסוק, הוצאות או שכר טרחת עורך דין, שנוספו להם הפרשי הצמדה;

"הפרשי הצמדה וריבית" - (נמחקה);

"ריבית צמודה" ו"ריבית שקלית" - תשלום המתווסף לסכום כסף שיש לשלמו, ששיעורו במונחים שנתיים נקבע לפי סעיף 5ג.

הסמכות לפסוק
ריבית או הפרשי
הצמדה
(תיקון התשפ"ד)

2. (א) רשות שיפוטית שפסקה לבעל דין סכום פסוק, הוצאות או שכר טרחת עורך דין, רשאית, לפי שיקול דעתה, לפסוק על הסכום הפסוק, על ההוצאות או על שכר טרחת עורך הדין, כולו או חלקו, ריבית שקלית או כל אחד מאלה, ובלבד שלעניין פסקאות (2) עד (4) שלהלן יש טעמים המצדיקים זאת בניסבות העניין:

(1) הפרשי הצמדה;

(2) ריבית צמודה והפרשי הצמדה;

(3) שיעור ריבית במונחים שנתיים, נמוך או גבוה יותר מהשיעור שנקבע לפי סעיף 5ג; קבעה הרשות השיפוטית ריבית כאמור, יראו אותה כריבית שקלית לעניין הוראות חוק זה, אלא אם כן קבעה הרשות השיפוטית אחרת;

(4) הצמדה למדד אחר או למחיר אחר.

(ב) תקופת הריבית או הפרשי הצמדה שנפסקו לפי סעיף קטן (א) תהיה מיום הגשת התביעה ועד מועד הפירעון, לעניין הסכום הפסוק, ומיום מתן ההחלטה ועד מועד הפירעון, לעניין הוצאות ושכר טרחת עורך דין; ואולם, הרשות השיפוטית רשאית לקבוע מועד אחר שממנו תחל התקופה כאמור, שלא יקדם ליום היווצרות עילת התביעה או למועד ההוצאה או תשלום שכר טרחת עורך הדין, לפי העניין.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), הרשות השיפוטית רשאית לקבוע כי תקופת הריבית או הפרשי הצמדה שנפסקו לפי סעיף קטן (א) תהיה עד למועד התשלום בפועל, ובלבד שהתקיימו טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

(ד) פסקה רשות שיפוטית ריבית בלבד או ריבית והצמדה, אך לא נקבה באחד מסוגי הריבית האמורים בסעיף קטן (א), יראו כאילו פסקה ריבית שקלית בלבד.

3. ריבית על הוצאות ושכר טרחה (תיקון התשפ"ד) (בוטל).
- 3א. הצמדה (תיקונים: התשל"ט, התשמ"ד, התשמ"ט, התשפ"ד) (בוטל).
4. שיעור הריבית (תיקונים: התשל"ט, התשמ"ד, התשמ"ו, התשס"א, התשפ"ד) (בוטל).
- 4א. (א) ריבית שקלית או ריבית צמודה לפי סעיף 2 או 15), לפי העניין, תתווסף לקרן העדכנית מדי יום ותהיה, לכל יום, בסכום המתקבל מהכפלה של הקרן העדכנית באותו מועד בשיעור הריבית היומי (בסעיף זה – ריבית יומית); לעניין זה, "שיעור הריבית היומי" – השיעור במונחים שנתיים של הריבית השקלית או הריבית הצמודה, לפי העניין, כפי שנקבע לפי סעיף 2(א)3 או 5ג, נכון למועד שלגביו מחושבת הריבית, כשהוא מחולק ב־365.
- (ב) סך הריביות היומיות שהתווספו לפי סעיף קטן (א), יצורף לקרן העדכנית בכל אחד מאלה:
- (1) אחת ל־12 חודשים, החל מהמועד שבו החלו להתווסף לפי סעיף 2 או 15), לפי העניין;
- (2) במועד הפירעון, אף אם טרם חלפו 12 חודשים ממועד הצירוף הקודם.
- (ג) לסך הריביות היומיות של ריבית צמודה שטרם צורפו לקרן העדכנית לפי סעיף קטן (ב), יתווספו הפרשי הצמדה מיום התווספות הריבית לחוב.
5. לקרן עדכנית יתווספו, בעד התקופה שממועד הפירעון עד מועד התשלום בפועל (בחוק זה – תקופת הפיגור בתשלום), אלה:
- (1) ריבית שקלית, למעט אם הרשות השיפוטית קבעה אחרת לפי סעיף 2(ג);
- (2) דמי פיגורים, למעט אם הרשות השיפוטית קבעה שלא יתווספו לפי סעיף 5א(ג).
- החשוב ריבית שקלית או ריבית צמודה לכל יום ומועד צירופן לקרן העדכנית (תיקון התשפ"ד)
- התווספות ריבית שקלית ודמי פיגורים בעד תקופת הפיגור בתשלום (תיקון התשפ"ד)

דמי פיגורים
(תיקון התשפ"ד)

4.5. (א) דמי פיגורים יתווספו מדי שלושה חודשים החל מתום שלושה חודשים ממועד הפירעון, ובמהלך כל תקופת הפיגור בתשלום; בעד תקופה של פחות משלושה חודשים כאמור לא יתווספו דמי פיגורים.

(ב) דמי פיגורים יהיו בסכום המתקבל מהכפלה של הקרן העדכנית נכון למועד האחרון שבו צורפה לה ריבית לפי סעיף 4א(ב), בשיעור הרבעוני של דמי הפיגורים; לעניין זה, "השיעור הרבעוני של דמי הפיגורים" – השיעור במונחים שנתיים של דמי הפיגורים, כפי שנקבע לפי סעיף 5ג, נכון למועד שבו הם מחושבים, כשהוא מחולק בארבע.

(ג) על אף האמור בסעיף 5 או בסעיף קטן (ב), לפי העניין, הרשות השיפוטית רשאית לקבוע במועד מתן ההחלטה, כי לא יתווספו דמי פיגורים או כי השיעור במונחים שנתיים של דמי הפיגורים יהיה נמוך יותר מהשיעור שנקבע לפי סעיף 5ג, ובלבד שהתקיימו טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

(ד) דמי פיגורים לא יצורפו לקרן העדכנית.

חישוב בשקלים
הדשים של סכום
פסוק במטבע חוץ
(תיקון התשפ"ד)

5. (א) סכום פסוק, הוצאות או שכר טרחת עורך דין שנפסקו במטבע חוץ, יחושב סכומם לעניין חוק זה בשקלים חדשים לפי השער היציג במועד שבו החלה להתווסף הריבית לפי סעיף 2, ואם לא מתווספת ריבית – במועד הפירעון, והכול אלא אם כן קבעה הרשות השיפוטית אחרת.

(ב) בסעיף זה, "שער יציג" למועד כלשהו – השער של מטבע חוץ בשקלים חדשים שפרסם בנק ישראל, הידוע באותו מועד, לגבי מטבע כאמור שבנק ישראל מפרסם לגביו שער כאמור.

סמכות לקבוע את
השיעורים במונחים
שנתיים של
הריבית השקלית,
הריבית הצמודה
ודמי פיגורים,
ואופן חישובם
(תיקון התשפ"ד)

5. (א) שר האוצר, לאחר התייעצות עם שר המשפטים ועם נגיד בנק ישראל ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, יקבע בתקנות את השיעורים במונחים שנתיים, את דרך חישובם ואת אופן פרסומם מדי רבעון של כל אלה:

(1) ריבית שקלית;

(2) ריבית צמודה;

(3) דמי פיגורים.

(ב) השיעורים של הריבית השקלית והריבית הצמודה ייקבעו בהתחשב בעלויות גיוס ההון הנהוגות בקשר לעניינים הנוגעים לחוק זה, והשיעורים של דמי הפיגורים ייקבעו כך שהתמריץ לתשלום החוב יגבר בהתחשב בסביבת הריבית במשק.

(ג) נפסקה ריבית צמודה או ריבית שקלית בשיעור שנקבע לפי סעיף קטן (א), ולאחר מכן שונה שיעור זה, יחול כל שיעור חדש, מיום השינוי, על הסכום שטרם שולם.

סייגים
(תיקונים: התשל"ט,
התשמ"ד, התשפ"ד)

6. (א) אין לפסוק ריבית לפי חוק זה אם נקבעה בהסכם בין בעלי הדין או בחיקוק הוראה בדבר תשלום ריבית בשל פיגור בתשלום.
(ב) אין לפסוק הפרשי הצמדה או ריבית צמודה והפרשי הצמדה לפי חוק זה -

(1) אם קיים בין בעלי הדין הסכם על הצמדה;
(2) אם קיים בין בעלי הדין הסכם על ריבית פיגורים וההסכם נכרת אחרי יום ה' בכסלו התשל"ד (30 בנובמבר 1973);
(3) אם נקבעה בחיקוק אחת מאלה:
(א) הוראה בדבר תשלום הפרשי הצמדה או סעד אחר, למעט ריבית, מחמת פיגור בתשלום;
(ב) הוראה בדבר שלילת תשלום הפרשי הצמדה, בין שלילה מלאה ובין שלילה חלקית מבחינת השיעור או התקופה;
(ג) לא יתווספו דמי פיגורים לפי חוק זה אם נקבעה בהסכם בין בעלי הדין או בחיקוק הוראה בדבר תשלום דמי פיגורים או תשלום אחר בשל פיגור בתשלום.

7. (בוטל).
ריבית דריבית
(תיקונים: התשס"א,
התשפ"ד)

8. הוראות חוק זה יחולו על פסיקת פיצויים לפי סעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, סעיף 35 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, סעיף 11 לפקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, סעיף 26(8) לחוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, סעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, וסעיף 139 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, ולענין תקופת הריבית רואים את יום הגשת כתב האישום כיום הגשת התביעה.

פיצויים במשפט פלילי
(תיקון התשל"ז)

9. בעל-דין ששילם ליריבו את הסכום שהוא עשוי להתחייב בו, כולו או מקצתו, בכפוף להחלטת הרשות השיפוטית, לא תוטל על הסכום ששולם כאמור ריבית לפי חוק זה לתקופה שאחר התשלום; הוא הדין כשהציע סכום זה ליריב והלה סירב לקבלו.

פטור מחיוב בתשלום ריבית

10. תשלום או הצעת תשלום כאמור בסעיף 9, וכן קבלת תשלום כאמור, לא יפגעו בזכויותיהם וטענותיהם של בעלי-הדין במהלך הדין.

שמירת זכויות

- תחולה על המדינה .11 חוק זה יחול על המדינה.
- (תיקון התשל"ט) .12 (בוטל).
- ביטולים .13 סעיף 112 לחוק הפרוצדורה האזרחית העותומנית מיום 2 רגיב 1296 (21 ביוני 1879) - בטל; סעיף 106 לאותו חוק לא יחול לגבי פסיקת ריבית לפי חוק זה.

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה